

Grønlandsret Ansvaret for forbrydelserne

Matias Røjle Bruun

Ansvaret & forbrydelserne

DJØF FORLAG

Grønlandsk kriminalret

Ansvaret & forbrydelserne

Matias Røjle Bruun

Grønlandsk kriminalret

Ansvar & forbrydelserne

Djøf Forlag
2021

Matias Røjle Bruun
Grønlandsk kriminalret
Ansvarret & forbrydelserne

1. udgave, 1. oplag
© 2021 by Djøf Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Marianne Tingkov
Sats: Christensen Grafisk
Tryk: Ecograf, Brabrand

Printed in Denmark, 2021
ISBN 978-87-574-4828-3

Udgivet med støtte fra Margot og Thorvald Dreyers Fond

DREYERSFOND

Følgende fagredaktører har bistået ved udarbejdelsen af denne bog:

Anette Storgaard, professor, Aarhus Universitet
Kirsten Thomassen, landsdommer, Grønlands Landsret

Djøf Forlag
Gothersgade 137
1123 København K
Telefon: 39 13 55 00
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	11
Afsnit 1. Indledning	15
1.1. Kriminalretten – afgrænsning og tilknyttede discipliner	15
1.1.1. Kriminalretspleje	16
1.1.2. Kriminologi	17
1.1.3. Kriminalpolitik	18
1.1.4. Det grønlandske justitsområde	20
1.2. Kriminalrettens historie	23
1.2.1. Kriminallov for Grønland nr. 55 af 5. marts 1954	23
1.2.2. Den kriminalretlige udvikling frem til 2010	25
1.2.3. Kriminallov for Grønland nr. 306 af 30. april 2008	26
1.2.4. Kriminallovens udvikling mellem 2010 og 2020	27
1.3. Kriminalrettens kilder og litteratur	28
1.3.1. Kriminalloven	28
1.3.2. Særlovgivningen	28
1.3.3. Menneskerettighedskonventionen	31
1.3.4. Retspraksis	33
1.3.5. Juridisk litteratur	35
Afsnit 2. Den foranstaltningsbare adfærd	39
2.1. Forbrydelser som begreb	39
2.2. Fortolkning og analogi	42
2.2.1. Sproglig fortolkning	43
2.2.2. Indskrænkende og udvidende fortolkning	43
2.2.3. Analogi	45

Indholdsfortegnelse

2.3.	Inndeling af forbrydelser	45
2.3.1.	Fuldbyrdelsestyper	46
2.3.2.	Subjektivt overskud	49
2.3.3.	Aktiv og passiv adfærd	50
2.3.4.	Øvrige typer af forbrydelser	52
2.4.	Forårsagelse	55
2.4.1.	Årsagsforbindelse	55
2.4.2.	Påregnelighed	57
Afsnit 3.	Ansvarslæren	59
3.1.	Skyld	59
3.1.1.	Ansvarsbetingelser	60
3.1.2.	I strid med en sanktionsbelagt lovregel	61
3.2.	Ansvarssubjektet	62
3.2.1.	Fysiske personer	63
3.2.2.	Juridiske personer	65
3.2.3.	Offentlige myndigheder	70
3.3.	Tilregnelser	72
3.3.1.	Forsæt	75
3.3.2.	Uagtsomhed	90
3.3.3.	Objektivt ansvar	102
3.4.	Medvirken	103
3.4.1.	Krav til medvirkensansvar	104
3.4.2.	De forskellige former for medvirken	106
3.4.3.	Medvirken ved aktiv handling, passivitet eller tilstedeværelse	108
3.4.4.	Gerningsperson eller medvirkende	109
3.4.5.	Uvirksom medvirken	111
3.4.6.	Ophør af medvirkensansvar og foranstaltning	112
3.5.	Vildfarelser	113
3.5.1.	Positive og negative vildfarelser	114
3.5.2.	Faktiske vildfarelser	115
3.5.3.	Retlige vildfarelser	116
3.5.3.	Sanktionsnedsættelse ved vildfarelser	120
3.6.	Ansvarsfritagende undtagelser	121
3.6.1.	Nødværge	123
3.6.2.	Nødret	133

3.6.3.	Samtykke	140
3.6.4.	Handlinger begået efter ordre	149
3.6.5.	Selvtægt	151
3.7.	Ophør af ansvar	153
3.7.1.	Ophør ved forældelse	153
3.7.2.	Ophør ved død	157
3.7.3.	Benådning	159
3.8.	Forsøgslæren	160
3.8.1.	Ansvar for forsøg	161
3.8.2.	En forbrydelses fem faser og forsøgsstadierne	166
3.8.3.	Tilbagetræden fra forsøg	172
3.8.4.	Afværgelse af forsøg	177
3.8.5.	Medvirkensansvar og ophør af forsøg	179
Afsnit 4.	Forbrydelserne	185
4.1.	Forbrydelser mod liv og legeme	187
4.1.1.	Manddrab efter kriminallovens § 86, stk. 1	188
4.1.2.	Drab efter begæring efter kriminallovens § 86, stk. 2	190
4.1.3.	Hjælp til selvmord efter kriminallovens § 86, stk. 3	191
4.1.4.	Uagtsomt manddrab efter kriminallovens § 87	192
4.1.5.	Vold efter kriminallovens § 88, 1. pkt.	193
4.1.6.	Uagtsom legemsbeskadigelse efter kriminallovens § 88, 2. pkt.	198
4.1.7.	Prisgivelse af menneskeliv efter kriminallovens § 89	199
4.1.8.	Uforsvarlig omgang med farlige ting efter kriminallovens § 90, stk. 1	202
4.1.9.	Konkret fareforvoldelse efter kriminallovens § 90, stk. 2 ..	203
4.2.	Forbrydelser mod den personlige frihed	206
4.2.1.	Ulovlig tvang efter kriminallovens § 91	207
4.2.2.	Frihedsberøvelse efter kriminallovens § 92	210
4.2.3.	Menneskehandel efter kriminallovens § 93	213
4.3.	Freds- og ærekrænkelser	214
4.3.1.	Fredskrænkelser efter kriminallovens §§ 94-95	216
4.3.2.	Husfredskrænkelser efter kriminallovens § 96	227
4.3.3.	Særligt grove trusler efter kriminallovens § 98	230
4.3.4.	Diskrimination efter kriminallovens § 100	233

Indholdsfortegnelse

4.4.	Almenfarlige forbrydelser mv.	236
4.4.1.	Brandstiftelse efter kriminallovens § 65	236
4.4.2.	Skadeforvoldelse efter kriminallovens § 66	242
4.4.3.	Driftsforstyrrelse efter kriminallovens § 67 mv.	243
4.4.4.	Kapring af transportmidler efter kriminallovens § 69	245
4.5.	Forbrydelser mod den offentlige myndighed	247
4.5.1.	Krænkelse af offentlig myndighed efter kriminallovens § 37	248
4.5.2.	Bestikkelse efter kriminallovens §§ 38 og 48	253
4.5.3.	Krænkelse af retshåndhævelsen efter kriminallovens § 39	258
4.5.4.	Ulovlig udøvelse af myndighed mv. efter kriminallovens § 42	260
4.6.	Forbrydelser mod den offentlige orden og fred	262
4.6.1.	Ulovlig alarmering efter kriminallovens § 44	262
4.6.2.	Fareforvoldelse efter kriminallovens § 45	263
4.6.3.	Krænkelse af særlig værnet fred efter kriminallovens § 46	264
4.6.4.	Undladelse af at afværge forbrydelse efter kriminallovens § 47	265
4.7.	Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hvern	268
4.7.1.	Misbrug af offentlig myndighed efter kriminallovens § 49	269
4.7.2.	Krænkelse af tavshedspligt efter kriminallovens §§ 50-54	270
4.7.3.	Tjenesteforsømmelse efter kriminallovens § 55	275
4.8.	Forbrydelser i familieforhold	276
4.8.1.	Bigami efter kriminallovens § 73	276
4.8.2.	Blodskam (incest) efter kriminallovens § 74	277
4.8.3.	Krænkelse af familie eller husstand efter kriminallovens § 75	279
4.8.4.	Unddragelse af forældremyndighed efter kriminallovens § 76	280
4.9.	Seksuelforbrydelser	282
4.9.1.	Voldtægt efter kriminallovens § 77	286
4.9.2.	Seksuel udnyttelse efter kriminallovens § 78	291
4.9.3.	Seksuelt forhold til børn efter kriminallovens § 79	295
4.9.4.	Forførelse efter kriminallovens § 80	297
4.9.5.	Prostitution af person under 18 år efter kriminallovens § 81	299

4.9.6. Pornografisk fremstilling af børn efter kriminallovens § 82	300
4.9.7. Rufferi efter kriminallovens § 83	301
4.9.8. Blufærdighedskrænkelse efter kriminallovens § 84	303
4.9.9. Børnepornografi efter kriminallovens § 85	306
4.10. Falsk forklaring og falsk anklage	309
4.10.1. Falsk forklaring efter kriminallovens § 56	309
4.10.2. Falsk erklæring efter kriminallovens § 57	313
4.10.3. Falsk anklage efter kriminallovens § 58	316
4.10.4. Falsk anmeldelse efter kriminallovens § 59	319
4.11. Formueforbrydelser	320
4.11.1. Tyveri efter kriminallovens § 102	322
4.11.2. Ulovlig omgang med hittegodt efter kriminallovens § 103 ..	325
4.11.3. Bedrageri efter kriminallovens § 104	326
4.11.4. Databedrageri efter kriminallovens § 105	329
4.11.5. Underslæb efter kriminallovens § 106	331
4.11.6. Mandatsvig efter kriminallovens § 107	334
4.11.7. Afpresning efter kriminallovens § 108	336
4.11.8. Skyldnersvig efter kriminallovens § 109	338
4.11.9. Åger efter kriminallovens § 110	340
4.11.10. Hæleri efter kriminallovens § 111	342
4.11.11. Røveri efter kriminallovens § 112	345
4.11.12. Tingsbeskadigelse efter kriminallovens § 113	348
4.11.13. Brugstyveri efter kriminallovens § 114	350
4.11.14. Selvtægt efter kriminallovens § 115	352
4.12. Forbrydelser vedrørende bevismidler	352
4.12.1. Dokumentmisbrug efter kriminallovens § 61	355
4.12.2. Dokumentusandhed efter kriminallovens § 62	357
4.12.3. Undertrykkelse af bevismiddel efter kriminallovens § 64 .	358
Litteraturliste og kildeanbefalinger	361
Domsregister	363
Paragrafnøgle	369
Lovregister	373
Stikordsregister	377

Denne bog er omfattet af lov om ophavsret og må ikke videregives – herunder udlånes, sælges eller kopieres – i digital form.
Indholdet må alene anvendes af licenstagere i henhold til de til enhver tid gældende licensbetingelser.

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Forord

Denne bog er som udgangspunkt udarbejdet med henblik på anvendelse som lærebog i faget kriminalret på bacheloruddannelsen i jura ved Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet). Bogen er både indholds- og omfangsmæssigt afpasset efter emnernes vægtning i faget. Bogen er følgelig ikke udtømmende i alle aspekter. Bogen henvender sig i øvrigt til studerende og andre, der måtte have interesse i grønlandsk kriminalret.

Fremstillingen behandler to af kriminalrettens tre grundlæggende emner: ansvarslæren og læren om forbrydelserne. Det sidste grundlæggende emne, foranstaltningslæren, samt den beslægtede kriminalproces falder udenfor fremstillingen.

Bogens første del indeholder indledningsvist en introduktion til kriminalretten samt en kort præsentation af det grønlandske kriminalretlige system og historie. Dernæst introduceres forbrydelser som begreb og de grundlæggende kriminalretlige fortolkningsprincipper, hvorefter kriterierne for kriminalretlig ansvarspådragelse i grønlandsk ret behandles. Anden del indeholder en grundlæggende gennemgang af reglerne om de enkelte forbrydelser. Bogen behandler i udgangspunktet kun bestemmelser i kriminalloven, dog er andre love behandlet i begge bogens dele, hvor relevant. Fremstillingen indeholder afslutningsvist litteraturanbefalinger, et domsregister, en paragrafnøgle samt et lov- og stikordsregister.

Grønlandsk retspraksis med korte referater af domme er søgt inddraget, hvor dette har været muligt. Hvor dette ikke har været muligt er der suppleret med retspraksis fra danske domstole.

Forord

Udgivelsen er den første af sin art og falder omtrent sammen med 10-året for ikrafttrædelsen af den seneste revision af den grønlandske kriminallov. Det er blot passende, at loven i denne anledning underkastes en akademisk gennemgang. Tak til alle, som undervejs i skriveprocessen har bidraget.

Matias Røjle Bruun

København, Danmark, 1. januar 2021

Del I

Denne bog er omfattet af lov om ophavsret og må ikke videregives – herunder udlånes, sælges eller kopieres – i digital form.
Indholdet må alene anvendes af licenstagere i henhold til de til enhver tid gældende licensbetingelser.

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Indledning

1.1. Kriminalretten – afgrænsning og tilknyttede discipliner

Kriminalretten er den del af det grønlandske retssystem, der regulerer forbrydelser og samfundets sanktionering heraf. I den retsvidenskabelige teori betegnes læren om kriminalretten som kriminalvidenskab.

Den grønlandske kriminalret er i udgangspunktet reguleret i kriminalloven for Grønland. Loven trådte i kraft den 1. januar 2010 som lov nr. 306 af 30. april 2008. Kriminalloven af 1. januar 2010 blev indført på baggrund af de anbefalinger som var indeholdt i Betænkning om det grønlandske retsvæsen, nr. 1442/2004, udarbejdet af Den Grønlandske Retsvæsenkommission, se pkt. 1.2.3. nedenfor. Justitsministeriet har siden ikrafttrædelsen en enkelt gang udarbejdet én sammenskrevet lovbekendtgørelse indeholdende alle ikrafttrådte ændringer i loven, se bekendtgørelse af kriminallov for Grønland nr. 1045 af 7. september 2017 udgivet den 12. september 2017. Lovbekendtgørelse nr. 1045 indeholder ikke ændringerne i kriminalloven vedtaget efter 12. september 2017.¹

Kriminalloven indeholder de nærmere regler for, hvordan en (gernings) person kan pådrage sig ansvar for at have begået en forbrydelse. Disse regler kaldes også ansvarsbetingelser og er behandlet i fremstillingens del I, afsnit 3. Loven indeholder videre et detaljeret katalog over kriminaliserede gernings-

1. Det følger af Justitsministeriets vejledning nr. 9539 af 26. juni 2018 om lovkvalitet, pkt. 8.10., at lovbekendtgørelser er kommunikative redskaber uden selvstændig retlig betydning. Ved uoverensstemmelser mellem en lovbekendtgørelse og en lovtekst er det lovteksten, dette vil sige ordlyden af ændringsbestemmelsen, der er autoritativ.

indhold, dette vil sige forbrydelser. En forbrydelse er en ved lov beskrevet adfærd, for hvilken der kan idømmes foranstaltning. En forbrydelse kan bestå af et eller flere led, de såkaldte gerningsmomenter. De enkelte forbrydelserne er her behandlet i overensstemmelse med lovens kategorisering i del II nedenfor.

Kriminalloven indeholder endelig den nærmere regulering af foranstaltningsslæren. Sanktionering for at have begået en forbrydelse i Grønland sker ved foranstaltning. Idømmelse af foranstaltning kræver, at en domstol vurderer, at en gerningsperson opfylder ansvarsbetingelserne og har realiseret gerningsindholdet i en forbrydelse. Foranstaltningsslæren falder udenfor indværende fremstilling. Kriminalloven er nærmere præsenteret nedenfor under pkt. 1.2. og 1.3.

Kriminalretten fungerer både i teori og praksis i tæt tilknytning til en række tilgrænsende områder, der i varierende grad aktivt anvendes i forståelsen af og den praktiske anvendelse af kriminalretten. I det følgende afsnit vil der kort blive præsenteret udvalgte beslægtede områder.

1.1.1. Kriminalretspleje

Kriminalretsplejen er den del af retssystemet, der indeholder reglerne for behandlingen af kriminalsager. Dette vil sige, at kriminalretsplejen anvendes i forbindelse med de kriminalretlige aktørers behandling af den enkelte forbrydelse. Samfundets forfølgelse af et konkret handlingsforløb, der har medført et brud på kriminalretten, kan også betegnes som en kriminalproces.

De væsentligste aktører inden for kriminalretten (domstole, politiet, anklagemyndighed, sigtede/tiltalte samt forsvarere) beskrives i kriminalretsplejen. Kriminalretsplejen i Grønland er reguleret i retsplejeloven for Grønland,² der med senere ændringer trådte i kraft samtidigt med kriminalloven den 1. januar 2010. Kriminalretsplejen er retsvidenskabeligt beslægtet med civilprocessen, foged- og skifteretten, der alle kan henføres under den juridiske disciplin procesret. Retsplejeloven indeholder en indgående regulering af de forskellige kriminalretlige aktørers kompetencer, rettigheder og pligter,

2. Senest sammenskrevne version er fra marts 2020, lovbekendtgørelse af retsplejelov for Grønland nr. 1581 af 13. december 2016. Bemærk, at der er foretaget senere ændringer i loven. Justitsministeriet har i forbindelse med arbejdet med denne bog oplyst, at der ikke findes en fast praksis for udarbejdelsen af opdaterede lovbekendtgørelser for den grønlandske kriminallov og retsplejelov.

samt reguleringen af den fremgangsmåde som retssystemet skal anvende ved behandlingen af kriminalsager.

Kriminalretsplejens formål er at sikre, at det er den skyldige gerningsperson, der rent faktisk bliver sigtet, tiltalt og dømt for en overtrædelse af kriminalloven, samt at alle lovens betingelser for og krav til processen, fra de indledende efterforskningskridt til hovedforhandlingen i retten, foregår på en måde, hvorved gerningspersonen og øvrige involveredes rettigheder sikres og samfundets retsgarantier efterleves.

Kriminalretsplejen er dermed det regelsæt, der i forbindelse med en kriminalsag anvendes af kriminalrettens aktører til at håndtere de materielle regler, der er indeholdt i kriminalloven, f.eks. en beskrivelse af, hvilke gerningsmønstre eller adfærd der udgør en forbrydelse.

1.1.2. Kriminologi

Kriminologi er det videnskabelige studie af kriminalitet. Kriminologi er ikke en retsvidenskabelig disciplin, men derimod en samlet betegnelse for en række akademiske discipliner, f.eks. sociologi og psykologi, der baseret på bl.a. empirisk data og de enkelte discipliners metode arbejder med viden om og studiet af kriminalitet og relaterede forhold. Kriminologien arbejder med indsamling af viden om årsager til og konsekvenser ved kriminalitet, forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet, samt samfundets implementering af programmer rettet mod forbedring og løsning af kriminalitetsproblemer.

Det er selvsagt, at viden om kriminalitet og kriminalitetsforhold relaterer sig til kriminalrettens anvendelsesområde. Samfundsvidenskabelige studier af kriminalitetsforhold og relaterede problemstillinger, f.eks. bandegrupperinger, misbrugsproblemer, brud på sociale normer, ungdomskultur og -kriminalitet mv., anvendes aktivt i den kriminalpolitiske diskurs og dermed i udviklingen af kriminalloven. Kriminologien er bl.a. med til at påvise kriminalitetsrelaterede samfundsproblemer, værdien af tiltag rettet mod kriminalitetsrelaterede problemer og bidrager med vigtig viden om effekten af sanktionering af gerningspersoner, herunder forholdet mellem sanktion og tilbagefald til ny kriminalitet, også kaldet *recidiv*.

Kriminologien er dog ikke på samme måde som kriminalretsplejen et aktivt redskab i juristens praktiske arbejde med kriminalretten. Dette gælder både i forbindelse med betingelserne for at pålægge et kriminelt ansvar og indholdet af forbrydelserne. Placeringen af ansvar i henhold til en definition i

et foranstaltningsbart gerningsindhold, dette vil sige bedømmelsen af et ansvar for at have begået en forbrydelse, er en juridisk opgave, hvor der anvendes juridisk metode.

Det skal dog nævnes, at kriminologien bruges aktivt i kriminalrettsplejen, f.eks. ved anvendelse af empirisk viden om menneskelig adfærd i forbindelse med sanktionsudmåling eller valg af foranstaltninger, idet en gerningspersons personlige forhold her vil blive inddraget,³ samt ved udarbejdelsen af mentallærklæringer til brug for rettens vurdering af en gerningsperson.⁴ På samme måde anvendes kriminologisk viden i kriminalrettens foranstaltningslære i forbindelse med de løbende vurderinger af en gerningsperson idømt foranstaltning, f.eks. af personens farlighed⁵ eller med henblik på vurdering af om den pågældende er egnet til prøveløsladelse.⁶ Loven lægger dermed op til, at kriminologisk viden anvendes i praksis.

Af kriminologiske udgivelser relateret til grønlandsk kriminalret se Flemming Balvig, »Kriminalitet og retsbevidsthed i Grønland«, 2015, Undersøgelse for Justitsministeriet, Annemette Nyborg Lauritsen, »Den store grønlandske indespærring«, Dansk Sociologi, nr. 4/25. årgang 2014, og Inger Katrine Dahl-Petersen & Peter Bjerregaard m.fl., »Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2014 – levevilkår, livsstil og helbred«, Grønlandsskrifter nr. 28, Statens Institut for Folkesundhed 2016 (red. særligt kapitel 4).

1.1.3. Kriminalpolitik

Kriminalpolitik kan betegnes som det område af den offentlige samfundsdebat, der beskæftiger sig med kriminalitetsforhold. Kriminalpolitikken aktørerne omfatter både politiske partier, den akademiske verden og myndighedernes samt civilsamfundets generelle involvering i udviklingen af den politiske diskurs om kriminalitetsregulering.

Den løbende udvikling i kriminalpolitikken vil i samspil med individets forfatningsbeskyttede rettigheder sætte rammerne for ændringer i den til hver en tid gældende kriminalret. Kompetencen til at ændre kriminalretten ligger i udgangspunktet hos de folkevalgte politikere, se hertil pkt. 1.1.4. og 2.1. nedenfor. Et eksempel på en kriminalitetsrelateret samfundsudvikling, der har medført ændringer i anvendelsen af kriminalloven, er afskaffelsen af

3. Se kriminallovens § 121, stk. 1, nr. 2.

4. Se retsplejelovens § 436, stk. 2 og 3.

5. Se kriminallovens § 161.

6. Se kriminallovens § 162.

forældres revselsesret i 2016 med indførelsen af forældreansvarsloven.⁷ Tidligere havde forældre et vist rum til at anvende korporlig magt i opdragelsen. Ved lovændringen og afskaffelsen af revselsesretten blev området for, hvad der er omfattet af voldsbestemmelsen i kriminallovens § 88, 1. pkt., dermed udvidet, uden at loven ændrede ordlyd.

Kriminalpolitikken kan med andre ord anses som det politiske fundament, samfundets retsopfattelse, hvorpå kriminalrettens materielle regler om ansvarspådragelse og kriminaliseret adfærd bygges.⁸

Lige så vigtig kriminalpolitikken eller samfundets retsopfattelse er som den diskurs, der indenfor rammerne af de grundlæggende menneskerettigheder, har skabt og kontinuerligt udvikler kriminalretten, så spiller den i udgangspunktet ikke nogen rolle i retsanvendelsen eller den juridiske implementering af kriminalretten i en given kriminalproces. Anklagemyndigheden i Grønland har dog i respekt for objektivitetsprincippet et særligt spillerum til at udnytte sin rolle som retsudviklende aktør til at skærpe eller lempe sanktionspåstande baseret på anklagemyndighedens egne kriminalpolitiske overvejelser. I kraft af, at der ikke fra politisk side er fastsat rammer for, hvilken foranstaltning der skal idømmes ved overtrædelser af kriminalloven, er det i praksis den grønlandske anklagemyndighed, der har til opgave at forsøge at få hævet eller lempet det almindelige sanktionsniveau, hvis anklagemyndigheden vurderer, at der er behov herfor. Eksempler herpå er foranstaltningsudmålingen i voldtægtssager efter kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 2, hvor foranstaltningsniveauet har udviklet sig fra bøde og betinget dom til i dag, hvor normalforanstaltningen ligger på 4 måneders anstaltsanbringelse, samt sanktionsniveauet i drabssager, hvor man i årene omkring ikrafttrædelsen af den nugældende kriminallov af 1. januar 2010 vurderede, at der var grundlag for at hæve normalsanktionen fra 5 år til de nuværende 6 års anstaltsanbringelse. En sådan vurdering baserer sig på retspolitiske overvejelser. Denne konstruktion giver afledt en særlig rolle for domsmændene i sager, hvor anklagemyndigheden søger at

7. Anordning nr. 680 af 6. juni 2016 om ikrafttræden for Grønland af forældreansvarsloven. Se lovens § 2, stk. 2, 2. pkt.
8. For mere om kriminalpolitikens betydning for kriminalretten i en dansk kontekst, se Waaben, *Strafferettens almindelige del*, Ansvarslæren, Lars Bo Langsted, 6. reviderede udgave, 2015, Karnov Group, kap. 1.1.4. Diskussionen kan i det væsentligste overføres til en grønlandsk kontekst, dog naturligvis med den særlige kompetencefordeling mellem de grønlandske- og rigsmyndighederne samt politiske resortopdeling i mente.

påvirke foranstaltningsudmålingen i skærpene (eller lempende) retning, idet domsmændene som offentlighedens repræsentanter skal acceptere og godkende udmålingen. Den store fokus på seksualforbrydelser over for børn i den offentlige debat gennem årene kan f.eks. medføre overvejelser om højere sanktionspåstande fra anklagemyndighedens side i netop denne type sager. Anklagemyndighedens spillerum i Grønland må i denne henseende generelt anses for større, end hvad der er tilfældet i Danmark.

1.1.4. Det grønlandske justitsområde

Det grønlandske justitsområde er per 2020 et rigsanliggende, hvor lovgivende magt er hos Folketinget, den udøvende hos regeringen og dømmende hos domstolene, jf. grundlovens § 3.

Kriminalretten er i henhold til den gældende selvstyrelov⁹ et af de områder, der kan, men endnu ikke er blevet, hjemtaget af Grønland.¹⁰ Den lovgivende kompetence er dermed per oktober 2020 hos Folketinget.¹¹ Inatsisartut kan kun indføre regler, der medfører foranstaltninger, hvis Inatsisartut er bemyndiget hertil i en lov udstedt af Folketinget eller på anden måde med hjemmel i lov har overtaget lovgivningskompetencen på et område, hvor der er hjemmel til at pålægge borgeren foranstaltninger.

De grønlandske domstole er en del af Danmarks domstole, men organiseret efter en særskilt model.¹² Kredsretterne er efter retsplejelovens § 55 1. instans for alle sager, der ikke ved lov, landstingslov eller landstingsforordning er

9. Lov om Grønlands Selvstyre, lov nr. 473 af 12. juni 2009, bilag 2, nr. 5.
10. Færøerne hjemtog ved lov nr. 7 af 17. februar 2010 det kriminalretlige område.
11. Justitsministeriet er den kompetente rigsmyndighed på området. Dette indebærer, at det er Justitsministeriet, der forestår det lovforberedende arbejde, herunder foranstalter høringsproces og udarbejder lovforslag. Som eksempel på inddragelse af Naalakkersuisut og Inatsisartut i lovgivningsprocessen indenfor det kriminalretlige område kan der henvises til Inatsisartutsamling efterår 2019, pkt. 150, vedrørende Grønlands Selvstyres tilslutning til udkast til Forslag til Lov om ændring af kriminallov for Grønland (kriminalisering af uretmæssig afskydning af håndvåben i bymæssig bebyggelse, øget vidnebeskyttelse, justering af betingelserne for anvendelse af observationscelle mv.). På baggrund af lovforslaget fremsatte Naalakkersuisut et forslag til Inatsisartutbeslutning om Grønlands Selvstyres tilslutning til udkastet til lovforslag. Inatsisartuts eventuelle tilslutning til en ændring i kriminalloven beror på politiske forhandlinger i Inatsisartut.
12. Se retsplejelovens kapitel 1, særligt § 55. Emnet er behandlet i Den grønlandske kriminalretspleje, Thomas Trier Hansen, 1. udgave, 1. oplag, 2014, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, kap. 1 og 2.